

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 518/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. G., Š., zastúpeného advokátom JUDr. L. C., R., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Rožňava č. k. 16 Rob 52/2011-48 zo 6. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2012 doručená sťažnosť J. G., Š. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. L. C., R., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu a inú právnu

ochranu podľa čl. 46 ústavy uznesením Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 Rob 52/2011-48 zo 6. júla 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“ alebo „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd na návrh sťažovateľa ako navrhovateľa vydal 10. októbra 2011 platobný rozkaz, ktorým uložil obci Štítnik (ďalej len „obec“) ako odporcovi povinnosť uhradiť sťažovateľovi sumu 16 907,92 € s príslušenstvom.

Predmetný platobný rozkaz bol doručený účastníkom konania, nadobudol právoplatnosť a sťažovateľ na základe tohto platobného rozkazu ako exekučného titulu podal návrh na vymoženie ním priznanej pohľadávky od odporcu v exekučnom konaní.

Po doručení upovedomenia o začatí exekúcie obci ako povinnému, podala obec proti platobnému rozkazu odpor a súčasne požiadala o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu, v ktorom uviedla, že starosta obce sa prvýkrát dozvedel o platobnom rozkaze až z upovedomenia o začatí exekúcie a po šetrení zistil, že pracovníčka obecného úradu, ktorá platobný rozkaz doručený obci prevzala, ho starostovi nepredložila.

Okresný súd uznesením č. k. 16 Rob 52/2011-28 z 2. februára 2012 (ďalej len „uznesenie z 2. februára 2012“) zamietol žiadosť obce o odpustenie zmeškania lehoty.

Na odvolanie obce Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4 Cob 28/2012-44 z 30. marca 2012 zrušil uznesenie obce z 2. februára 2012 z dôvodu, že vo veci nerozhodoval zákonný sudca.

Okresný súd po vrátení veci opätovne rozhodol o žiadosti obce, ktorej napadnutým uznesením vyhovel a lehotu na podanie odporu obci odpustil.

Podľa § 58 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju účastník alebo jeho zástupca zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu, a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí.

Okresný súd v zmysle § 58 ods. 1 OSP zmeškanie lehoty na podanie odporu obcou proti platobnému rozkazu z dôvodu opomenutia pracovníčky obecného úradu, ktorá ako osoba oprávnená k preberaniu pošty platobný rozkaz prevzala a nepredložila starostovi obce, vyhodnotil ako dôvod ospravedlniteľný, pre ktorý bola obec vylúčená z úkonu – podania odporu, ktorý mu patrí.

Sťažovateľ nesúhlasí so záverom okresného súdu o ospravedlniteľnosti takto vymedzeného dôvodu zmeškania lehoty na podanie odporu a k tomu uvádza:

«Ospravedlniteľným dôvodom v zmysle odôvodnenia uznesenia má byť omyl pracovníčky obecného úradu oprávnenej preberať poštu, že vec je už v štádiu riešenia a preto ju zaevidovala a založila k vybavenej pošte. Údajne si bola vedomá toho, že iná žaloba, ako tá, ktorá je už predmetom súdneho sporu neexistuje...

zo samotnej žiadosti o odpustenie zmeškania... je nesporné, že platobný rozkaz prevzala pracovníčka oprávnená preberať poštu. Doručením platobného rozkazu, ktoré doručenie nie je sporné, sa teda platobný rozkaz dostal do dispozičnej sféry žalovanej obce a od tohto dátumu jej začala plynúť lehota na podanie odporu. Zákon vyslovene počíta s možnosťou doručovania pracovníkom oprávneným prijímať poštu a nevyžaduje, aby každá jedna pošta bola prijatá štatutárnym zástupcom, ktorý sa mnoho krát v sídle (na obecnom úrade) nenachádza. Táto možnosť je dokonca daná len subsidiárne a to v prípade, ak niet osoby, ktorá má oprávnenie prijímať písomnosti v danom prípade do vlastných rúk. Judikatúra v tomto smere dokonca pristúpila k extenzívnemu výkladu keď dôvodila, že „poverenie pracovníka oprávneného preberať písomnosti nemusí mať obligatórne písomnú formu a môže byť realizované aj konkludentne. (Uznesenie NS ČR zo dňa 18. 2. 2004, sp. zn. 29 Odo 12/2001). Ak by sme pripustili výklad súdu, došlo by k úplnému spochybneniu inštitútu doručovania zásielok právnickým osobám. Za týchto okolností, by v každom jednom prípade zmeškania lehoty právnickou osobou mohlo jednoduchým spôsobom dôjsť k odpusteniu zmeškanej lehoty tvrdiac, že štatutárny orgán (konateľ,

starosta obce) sa o tom dozvedel, až po istom čase. V takomto prípade by sa ani nemusel zaoberať prijatou poštou z uvedeného dôvodu a jednoducho čakať na pre neho najvhodnejšiu dobu.

Účelom inštitútu procesných lehôt je zavedenie právnej istoty v súdnom konaní. „Účastníci občianskeho súdneho konania robia úkony akoukoľvek formou, pokiaľ zákon pre niektoré úkony nepredpisuje určitú formu (§ 41 ods. 1 O. s. p.). Robia ich spravidla v čase podľa svojho uváženia. V niektorých prípadoch ale vyplýva čas, kedy treba úkon urobiť, z lehoty určenej zákonom (viď napr. § 204 ods. 1 O. s. p.). Účastník konania sa môže dostať do situácie, že z určitého dôvodu (ním zavineného alebo aj nezavineného) zmešká urobenie úkonu v takej zákonom stanovenej lehote, pri nedodržaní ktorej už úkon nemôže s úspechom urobiť“!. Súdny dvor ES v tejto súvislosti uviedol, že „uplatnenie právnej úpravy týkajúcej sa procesných lehôt zodpovedá požiadavke právnej istoty“. NS SR vo svojom uznesení z 5. 8. 2011, sp. zn. 3 Cdo 155/2010 v súvislosti s ospravedlniteľnými dôvodmi v zmysle citovaného § 58/1 O. s. p. uviedol „Ospravedlniteľné dôvody zmeškania môžu byť rozmanité, napr. živelná pohroma, nehoda, úraz, závažné rodinné komplikácie, alebo náhle ochorenie, vždy však pod podmienkou, že ich dôsledkom bolo vylúčenie možnosti urobiť úkon. Určitá skutková okolnosť môže byť ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 58 ods. 1 O. s. p. len vtedy, pokiaľ medzi ňou a zmeškaním lehoty je príčinná súvislosť. Na jej preukázanie treba doložiť, že k zmeškaniu došlo len v dôsledku tejto okolnosti, a že nebyť tejto prekážky, nedošlo by k zmeškaniu lehoty. Ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania sa vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu“. V podobnej veci ÚS SR uviedol „Ústavný súd sa stotožňuje s vysloveným názorom okresného súdu a k uvedenému považuje za potrebné poznamenať, že takýmto dôležitým dôvodom je objektívna situácia, ktorá môže byť vyvolaná rôznymi nepredvídanými okolnosťami, ktoré nezávisia od vôle sťažovateľa či jeho obhajcu (napr. choroba, úmrtie v rodine a podobne). (III. ÚS 391/2011-7)

I z uvedeného vyplýva, že dôvod, ktorý uvádza žalovaná nie je taký, aký má na mysli súdna prax. V danom prípade nebolo dôvodom zmeškania lehoty objektívna situácia, ale subjektívne zavinené pochybenie pracovníčky, či štatutárneho zástupcu obce. Za rozhodujúce z hľadiska právneho posúdenia veci považujem skutočnosť, že obec ako žalovaná nebola z predmetného úkonu vylúčená. Kto sa mal dozvedieť o platobnom rozkaze

až doručením upovedomenia o začatí exekúcie bol starosta, no obci bol platobný rozkaz doručený v súlade so zákonom...

Čo sa týka názoru súdu, že pokiaľ by nevyhovel návrhu odporcu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu, mohlo by dôjsť k porušeniu práva účastníkov na spravodlivý súdny proces...

nie je porušením práva na spravodlivý proces postup súdu, ktorým konal v medziach zákona. Zaráža ma teda, ak sa žalovaný dovoľáva spravodlivého procesu, keď proces bol ukončený práve v dôsledku jeho nečinnosti, podľa mňa preto, lebo aj žalovaný uznával dôvodnosť podanej žaloby a až následne nadobudol dojem, že vykonateľnosť predmetného súdneho rozhodnutia skúsi oddialiť účelovým podaním odporu, predsa aj žalovaný dobre vie, že ja som práce, za ktoré fakturujem vykonal v celom rozsahu a preto sa úhrady za ne právom domáham. Súdom akceptovaným dovoľávaním sa na spravodlivý proces sa zrejme zabúda na inštitút právnej istoty, ale aj na to, že práve odpustením zmeškanej lehoty pre vymyslený, navyše neospravedlniteľný dôvod by došlo k porušeniu môjho základného práva na spravodlivý proces.

Navyše som presvedčený, že vo veci rozhodovala sudkyňa JUDr. J. D., ktorá mala byť vylúčená z pojednávania a rozhodovania tejto veci. Z tohto dôvodu som námietkou zo dňa 6. 8. 2012 namietal zaujatosť pani sudkyne, na ktorú sťažnosť plne odkazujem...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, „ktorým by... vyslovil, že Okresný súd v Rožňave uznesením zo dňa 6. 7. 2012 sp. zn. 16Rob/52/2012 porušil moje právo vlastniť majetok v zmysle čl. 20 a právo na prístup k súdu a spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 Ústavy SR

zrušil uznesenie Okresného súdu v Rožňave zo dňa 6. 7. 2012 sp. zn. 16Rob/52/2012 (správne má byť sp. zn. 16Rob/20/2011, pozn.) a vrátil vec na ďalšie konanie

a priznal mi nemajetkovú ujmu v sume 16.907,92,- € titulom primeraného finančného zadosťučinenia do 3 dní odo dňa právoplatnosti v prospech účtu môjho právneho zástupcu... a zároveň by mi priznal právo aj na náhradu všetkých trov tohto konania v rovnakej lehote, ktorých výška bude uvedená v písomnom vyhotovení samotného nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ (ktorý ako navrhovateľ navrhol vydanie platobného rozkazu voči odporcovi) namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy uznesením okresného súdu, ktorým bolo odpustené zmeškanie lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu odporcovi.

Podľa sťažovateľa okresný súd úplne nesprávne a v rozpore so súdnou praxou vyhodnotil danosť ospravedlniteľného dôvodu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu a tým napadnutým uznesením porušil ním označené základné práva.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery

všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietané uznesenie okresného súdu.

Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu. Ústavný súd nezistil, že by okresným súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzované uznesenie okresného súdu bolo svojvoľné a v nesúlade s platnou právnou úpravou.

Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že v príčinnej súvislosti s odpustením zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu napadnutým uznesením objektívne nemôže byť porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže prerokovaním a rozhodnutím veci v riadnom (nie skrátanom) súdnom

konaní, čo je dôsledok odpustenia zmeškania lehoty na podanie odporu a zrušenia platobného rozkazu podaním odporu, zostávajú sťažovateľovi zachované všetky práva na obhájenie a preukázanie svojich nárokov v prebiehajúcim súdnom konaní, a tým naplnenie jeho označeného základného práva.

Ďalej je potrebné uviesť, že pozitívne posúdenie ospravedlniteľnosti dôvodu zmeškania lehoty v zmysle § 58 ods. 1 OSP všeobecným súdom je skutkovou otázkou, ktorá vzhľadom na svoj charakter, ako i dôsledky (odpustením zmeškania lehoty u žiadneho z účastníkom konania nemôže byť objektívne porušené ich základné právo na súdnu ochranu, pretože takáto procesná situácia len vytvára priestor na ďalšie meritórne konanie vo veci) opomína ústavnoprávny rozmer.

Ústavný súd preto nezistil možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľa v príčinnej súvislosti s napadnutým uznesením okresného súdu. Z týchto dôvodov bolo preto potrebné sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ústavy, ústavný súd uvádza, že podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Keďže namietaným uznesením okresného súdu neboli porušené práva procesnoprávneho charakteru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu práv zaručených čl. 20 ústavy, a preto ústavný súd odmieta podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu odmieta.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2012